Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНО: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 85. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 5-го КВІТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 85. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 5, 1952. VOL. LX.

МЕК ҐРАТ ЗВІЛЬНЕНИЙ ЗІ СТАНОВИЩА ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА

Ввшинґтон. — Суперечка про способи переведення чистки уряду з нечесних працівників, що ведеться від довшого часу, допровадила до одвертого вибуху. Наслідки цього вибуху у практиці такі: генеральний прокурор, Дж. Гаверд МекҐрат, як керівник департаменту справедливости, не бажаючи піддатися зарядженням свого підчиненого, Нюболда Мориса, недавно призначеного ним самим як спеціяльного помічника для ведення слідства над зловживанням урядовців, звільнив його з цього становища коротким листом.

Як тільки це стало відоме, президент Труман повідомив кореспондентів, зібраних на пресовій конференції, що МекҐрат подався до димісії телефонічно, без писання, як це загально водиться, окремого письма, якого одержання президент потверджує і на яке дає свою відповідь на прощання. У відповідь на повідомлення президента МекҐрат пояснив у пресі своє звільнення такими словами: „Я сповнив свій обов'язок так, як я міг. Я обстоював те, в що я вірив і що я вважаю за засади особистої свободи і за основні права працівників у федеральному уряді. Я радо приймаю кару, яку я в теперішньому випадку вважаю за кару, накладену за сповнення обов'язку" Слова про „кару" вказують, що його зречення не було зреченням, а звільненням. Морис, заки виїхав з Вашинґтону, оприлюднив у пресі свою заяву, в якій сказав, що у Вашинґтоні не буде чистки так довго, як довго самі урядовці цього собі не бажають.

Патрик Мек Ґранері новим прокурором

Вашинґтон. — Негайно після звільнення зі становища ген. прокурора Дж. Гаверда МекҐрата, президент призначив на його місце свого приятеля, суддю окружного федерального суду в Филаделфії, Джеймса Патрика МекҐранері. Він був давніше конґресменом з Филаделфії, а потім займав становище асистента ген. прокурора. Обіймаючи теперішнє становище, МекҐранері заявив, що він не призначить Нюболда Мориса на його пост, з якого його звільнив МекҐрат. Про своє завдання як ген. прокурора МекҐранері сказав, що він має привернути прилюдне довір'я американського народу до уряду Злучених Держав". Республіканський сенатор Карл Мундт висловився, що з назначенням нового прокурора, пересічний громадянин матиме нагоду довідатися, про що йде справа. Інші сенатори передбачують швидке потвердження МекҐранері на його становищі.

Передбачають такі самі труднощі для наступного президента, що їх мав Труман

Вашинґтон. — Керміт Мек Фарланд, кореспонтент газетного концерну Скрипс-Гаверд, почав низку статтей під спільним заголовком „Трумановий заповіт", у яких критично насвітлює працю й досягнення теперішнього президента ЗДА. На вступі він попереджує, що новий президент, який прийде на місце Трумана, дістане в спадщині по його адміністрації ті самі справи, що їх унаслідив по цілому світі самий Труман. Це тому, каже письменник, що Труман після своїх сьоми років в Білому Дому, стоїть менш більш на тому місці, на якому він опинився був в 1945 р., перебравши владу після смерти през. Френкліна Д. Рузвелта. „Ми, на ділі, опинилися тепер у війні, з загрозою ще більшої, бо ґльобальної війни, а інфляція ще змагається. Історики потребуватимуть багато сторінок, щоб описати тільки головні події, що трапилися в часі урядування Трумана, бо це були роки гарячкової діяльности" — пише Мек Фарланд. Наступний президент не тільки унаслідить велику збиранину різнородних обіцянок, пороблених теперішнім президентом, але й цілу низку нерозв'язаних проблем. Це тому, що адміністрації Трумана позначилася не тільки важливими історичними подіями, але й неймовірними противенствами. Між ними є закінчення однієї війни і започаткування другої; потрясаючий світом вжиток атомової бомби проти Японії і несподівана заборона китайським націоналістам використати Формозу до нападу на китайських комуністів у самому Китаї і т. п. Попри важливі події в закордонній політиці, історія запише теж важливі події у внутрішній політиці, найважливіші з яких це потягнення в робітничих і юнійних справах, каже автор „Трумановового заповіту".

Уряд надіється дістати 180,000,000 від ракетірів

Вашинґтон. — Уряд надіється призбирати коло $180,000,000 в формі податків від людей, що, ламаючи закони, видурювали від легкодушних осіб великі грошові суми. Податкові урядовці твердять, що досі уряд дістав $80,000,000 таких податків від 4,851 ракетірів. Якщо в такім темпі будуть притягнені до відповідальности дальші 16,000 проступників, то можна буде дістати він них $180,000,000 незаплачених досі податків.

СТРАЙК В СТАЛЕВАРНОМУ ПРОМИСЛІ НАСТУПНОГО ТИЖНЯ

Ню Йорк. — Переговори між керівниками сталеварного промислу й представниками юнії сталеварних робітників, що велися в Ню Йорку, покінчилися невдачею. Підприємці запропонували робітникам різні підвищення платні, що юнія відкинула як незадовільні, бож Рада Стабілізації Платні погодилася була, іменем уряду, на більші користі. Филип Морей, голова юнії сталеварників, вийшовши з конференції в готелі Рузвелт, заявив, що він „настроєний песимістично і що він переконаний, що тепер певно прийде до страйку" в середу, о год. 12:01 після півночі. Морей, перед виїздом до Питсбурґа, де находиться осідок юнії, сказав, що згідно з обіцянкою, юнія висилає повідомлення про страйк шістдесят різним сталеварним підприємствам 96 годин наперед і що подібне повідомлення дістануть місцеві відділи юнії, які охоплюють 650,000 зорганізованих робітників. Уряд дальше робить приготування, щоб перебрати сталеварні підприємства під свою контролю, як передумову можливої заборони страйку на 80 днів для охолодження умів і уможливлення дальших переговорів між посвареними сторонами.

У ВІДСТАВЦІ



Нюболд Морріс (зліва), асистент генерального прокуратора Злучених Держав Говарда МекҐрата (зправа) у веденні слідства в справах корупції в уряді, стали центральними особами останніх подій у Вашинґтоні. Генеральний прокуратор Мек Ґрат звільнив в четвер Морріса, а кілька годин пізніше президент Труман приняв резиґнацію МекҐрата.

Проєкт зменшення фондів на оборону

Вашинґтон. — Комісія розподілу фондів, що діє при Палаті Репрезентантів запропонувала зменшити висоту фондів призначених на оборону країни. На наступний фіскальний рік, що розпочинається першого липня, передбачається виасиґнувати Департаментові Оборони 50,921,022,770 долярів. Суму цю комісія розподілу фондів пропонує зменшити на понад чотири з половиною більйони долярів. З тієї нагоди, Дж. Маґон керівник групи, що опрацьовувала бюджет, висловився перед репортерами, що коштів, передбачених на оборону, після скорочення бюджету, буде замало, якщо вибухне війна. Але, якщо наступить мир, то цих грошей буде забагато. Передбачуване скорочення не буде торкатися одного більйона й сімсот мільйонів долярів, призначених на досліди й посилене виготовлення найновішої зброї. За новим проєктом, суходільна армія отримає 12 більйонів, 520 мільйонів; морська фльота — біля 13 більйонів (12.815.918,000), а повітряна фльота, — біля 21 більйона долярів (20,928.178.770).

Загальна передбачальна сума військового бюджету була б на 10.076.174.152 долярів менша ніж у біжучому році. У цьому пляні немає коштів на провадження війни в Кореї, хоч на біжучий рік вони були схвалені в висоті 5 більйонів дол. Ці видатки мають бути схвалені окремою постановою.

Шведський прем'єр міністрів у ЗДА

Ню Йорк. — У „Сіті Гол" в Ню Йорку відбулося привітання шведського прем'єра міністрів Таґе Ерляндера, який склав там візиту посадникові міста В. Імпеллітері. Шведський гість прибув до ЗДА для неофіційної двохтижневої подорожі по середньому заході, де скупчене населення шведського походження. На літовищі він висловився, під час пресової конференції, що його перебування в ЗДА матиме виключно інформативний характер. На питання політичного характеру, гість дав стримані відповіді, зазначивши проте, що він не думає, щоб Швеція вже тепер прилучилася до Організації Північно- Атлантійського пакту. Він ствердив також, що в Швеції немає прямування приєднатися до НАТО. Комуністична партія в Швеції, за твердженням її прем'єра міністрів „дуже нечисленна й постійно втрачає своїх членів". При кінці свого перебування в ЗДА, Т. Ерляндер зложить візиту президентові Труманові в Білому Домі, а також відбуде розмову з державним секретарем Дін Ачесоном.

Совєти протестують проти призову іноземців у ЗДА

Лондон. — Совєтський Союз знову протестував перед ЗДА в справі призову до військової служби іноземців, що постійно проживають у ЗДА. Згідно з повідомленням агенції „Тасса" совєтська нота, доручена Департаментові Стейту, обвинувачує ЗДА в протизаконному покликуванні до військової служби іноземців. Справа призову іноземців до війська сталася предметом дипломатичної акції в жовтні минулого року, коли ЗДА видали нові розпорядки в цій справі. З того часу Совєти вже висилали кілька нот, які відкидав Департамент Стейту як безосновні.

Сенатор Ладж у Айзенгавера

Париж. — Сюди прибув сенатор Генри Кабот Ладж, що є красвим головою комітету, який дбає про кандидатуру генерала Айзенгавера на президента ЗДА. Сенатор Ладж заявив кореспондентам, що він не буде „нічого поручати генералові Айзенгаверові, який знає сам, що має робити, ані не буде намовляти генерала до скорішого повороту до ЗДА.. Я сказав ще 17 листопада минулого року, що ґенерал Айзенгавер буде номінований на республіканського кандидата на президента, без огляду на те, чи він вернеться до ЗДА чи ні". Сенатор Ладж заявив, що він буде тільки інформувати генерала про події в ЗДА.

Американський адмірал перебрав командування на Атлантику

Лондон. — Адмірал Джірол Врайт перебрав тут вчора урядування в будинку головної квартири американської фльоти на Східному Атлантику. Він рівночасно іменований заступником адмірала Роберта Карні, команданта американських збройних сил на цілому Атлантику і Середземному морі. Адмірал Врайт, що прийшов тепер на місце відкликаного до обов'язків у Вашинґтоні адмірала Волтера Буна, виконував вже різні командні пости на тому просторі впродовж 10 років та під час другої світової війни.

Заробив $23,000 в Америці, виїхав до Італії

Ню Йорк. — Паольо Кресензо, про якого від двох тижнів пише нюйоркська преса, що він спав на лавці в залізничному двірці Ґренд Сентрал від 12 до 17 березня і пильнував своїх заробітків в валізці, остаточно виїхав до своєї рідної Італії кораблем Арджентіна, одначе його гроші приміщені в банку і звідти будуть переслані окремо до його рідного села коло міста Неаполю. Він виїхав був з Італії в 1913 р. на заробітки залишивши свою жінку й донечку вдома. В Америці він працював між ін. як залізничий робітник і впродовж 39 років насклалав собі $23,550.

СОВЄТИ ЗІРВАЛИ ДИПЛОМАТИЧНІ ЗНОСИНИ З РЕСПУБЛІКОЮ КУБА

Гавана, на острові Куба. — Совєтський Союз зірвав дипломатичні зносини з урядом Куби, подаючи за причину це, що уряд республіки не дозволив двом совєтським післанцям, що приїхали літаком з Мексіка, вступити на територію республіки без попереднього перегляннення їхніх пакунків митними урядовцями. Ноту з Москви передав керівник совєтського посольства, Есген С. Бошков, кубанському міністрові закордонних справ. У ноті сказано, що уряд Куби, у дні 21 березня, відмовився допустити совєтських післанців до посольства, а цим позбавив його права втримувати нормальні дипломатичні зв'язки з совєтським урядом. Міністерство закордонних справ Куби оприлюднило своє виясненння; кажучи, що не хоче подавати причин зірвання дипломатичних зв'язків з Совєтами, одначе дає своє насвітлення на стримання пакунків, а саме, що два совєтські дипломатичні післанці привезли на літовище Ранчо Боєрос дві валізки вагою 70 кілоґрамів (154 американських фунтів) у такому часі, коли совєтський уряд не має дипломатичних зв'язків з урядом ген. Батіста на Кубі. — Совєтське посольство на Кубі вважалося здавна осередком шпіонажі й комуністичної аґітації, хоч Куба не втримує дипломатичної місії в Москві. Кількість комуністів на Кубі нараховують на 150,000.

Москва знову видвигає можливість порозуміння з заходом

Москва. — Після недавніх відповідей Сталіна на запити американських редакторів відносно можливостей мирного співжиття між Сходом і Заходом, тепер ці можливості знову видвигає і підкреслює офіціяльний орган совєтського уряду „Ізвєстія". У вчорашньому виданні цеї газети надруковано довший коментар та інтепретацію тверджень Сталіна, підкреслюючи совєтську „готовість" полагодити більші міжнародні проблеми „мирними засобами". В газеті дослівно сказано: „У відповіді товариша Сталіна висловлено готовість Совєтського Союзу розв'язати всі міжнародні проблеми при допомозі мирних засобів та на базі міжнародної співпраці, рівноправства і респектування взаємних інтересів." Так „Ізвєстія" інтерпретують заяву Сталіна про можливість мирного співіснування комуністичної і капіталістичної систем. Заяві Сталіна і цим інтерпретаціям „Ізвєстій" приділюється в дипломатичних колах деяку увагу, хоча й вважається їх черговим „пробним бальоном" без будь-якої практичної вартости. Увагу звертає факт, що свої нові „мирні" пропозиції видвигнув Сталін рівночасно з першим звідомленням аліянтського головного командаґера, про швидкий зріст могутности вільного світу. — Айзенгавера в Европі, ген. Айзенгутности вільного світу.

Почалася Економічна Конференція в Москві

Москва. — Міжнародня Економічна Конференція розпочалася в Москві в Колонній залі з участю около 350 делеґатів, між якими є три американці. Конференцію відкрив посадник Москви, М. А. Яснов, який привітав делеґатів та запевнив, що „вільна і щира зміна думок" причиниться до „поліпшення умов життя народів." Колонну залю окремо пристосували на зібрання конференції, для якої влаштували таку саму систему перекладів, якою послуговується ОН.

Королева Юліянна промовляє до Конґресу

Вашинґтон. Голяндська королева Юліянна, приїхавши на відвідини Америки, негайно почала свою працю для нав'язання тіснішого порозуміння обох країн тим, що виголосила промову до спільно зібраних обох палат Конґресу. Вона говорила англійською мовою, повільно й поважно так, що зібрані конґресмени мали нагоду захоплено оплескувати поодинокі місця її промови. Тема промови була заохота до співпраці світу „такої тісної, наче б це були ядра одного тіла". Для такої справи, як вона казала, „треба посвятити, не тільки наші фінансові, економічні, але й політичні інтереси, а що більше, навіть нашу суверенність й наш престіж". Звертаючися безпосередньо до Конґресу, королева вжила таких слів: „Людство, у своєму нещасті, мусить взагалі рахувати на ваш добрий осуд в змаганні до рятунку". — Промова королеви була наперед одобрена голандським парляментом і тому вона вважається за голос Голяндії. Королева обіцяла, що Голяндія „стане певним стовпом европейської єдности."

КОРОЛЕВА ГОВОРИТЬ



Юліяна, королева Голяндії, піднесенням руки відповідає на аплодисменти сенаторів і конґресменів після її промови перед спільною сесією Конґресу Злучених Держав у Вашинґтоні минулого четверга.

НОВІ ВИГЛЯДИ НА ПЕРЕГОВОРАХ В КОРЕЇ

Токіо. — Ген. Метью Б. Ріджвей, аліянтський головний командант на Далекому Сході, відвідав аліянтське головне командування в Кореї та аліянтську мирову делеґацію на переговорах в Панмунджом, заявляючи опісля, що на переговорах зроблено деякий проґрес та що ще існують можливості порозуміння у важливіших справах. Ген. Ріджвей склав свою заяву кореспондентам вже на аеродромі, вертаючись назад до Токіо. З його тверджень робиться висновок, що на таємних переговорах впродовж останніх кількох днів могли заіснувати нові обставини і нові можливості компромісу, але ані аліянтська, ані комуністична делеґації не вважають себе компетентними ті справи вирішити. На це вказувало б теж рішення в Панмунджом, щоб дальші переговори в справі виміни і репатріяції полонених відложити на необмежний час. „Мертва точка" в цій справі полягала в тому, — що аліянти домагалися, щоб репатріяція полонених відбувалася на добровільній базі і щоб репатріювати тільки тих полонених, які самі собі того бажають, тоді коли комуністи домагалися примусової репатріяції всіх полонених без уваги на їх власні бажання. Подібна „мертва точка" існувала теж в переговорах відносно невтральної контрольної комісії, яка мала б перевірювати виконання постанов перемир'я після його підписання. Комуністи не відступають від свого домагання, щоб до тої комісії належав теж совєтський представник, на що не погоджуються аліянти, не вважаючи Совєтський Союз за невтральну країну в тому конфлікті. Оптимістичну заяву ген. Ріджвея про можливість дальшого проґресу та відложення дальших нарад в поодиноких справах на необмежений час, інтерпретується в поінформованих колах тою обставиною, що самі делеґації в Панмунджом вже не вважають себе компетентними йти на будь-які дальші компроміси, які, по всіх правдоподібностях, залежатимуть тепер тільки від рішень у Вашинґтоні та в Москві.

Протикомуністичні повстання китайського села

Гонк Конґ. Комуно-китайська преса подала повідомлення, що одне китайське село в районі Чічуї, на схід від Ганков, збунтувалося проти комуністичного режиму та впродовж двох днів боролося проти поліції і війська. До повстання прийшло на тлі комуністичної земельної реформи. Селяни, озброєні в мечі, ножі та палиці і каміння, насамперед вдерлися до місцевого приміщення комуністичної партії, вбили її секретаря та здемолювали само приміщення. Коли на допомогу місцевим партійним органам прислано поліцію і відділи реґулярного війська, селяни повели наступ і на них. В повідомленнях комуністичної преси сказано, що під час боїв 17 селян було вбитих і 23 „зловлених живцем", але не подано загальних втрат. На цій підставі комуністичний редактор прийшов до висновку, що „ворожі настрої" китайського селянства проти комуністичного режиму „все ще дуже сильні, не зважаючи на переведену земельну реформу".

Нова конференція Соціялістичного Інтернаціоналу в Лондоні

Лондон. — Тут почалася чергова конференція представників соціял-демократичних партій поодиноких країн, зв'язаних з Соціялістичним Інтернаціоналом, відновленим в Німеччині минулого року. На першому місці порядку нарад цеї конференції є справа соціялістичного становища до ремілітаризації Німеччини. В нарадах беруть участь, крім англійських соціялістів, що є господарями конференції, представники соціял-демократичних партій Австрії, Бельгії, Канади, Данії, Франції, Німеччини, Італії, Японії, Голадії Норвегії і Швеції як теж Жидівського Інтернаціонального Союзу. В повідомленні сказано, що на нарадах є приявні теж екзильні представники соціялістичних партій під-совєтських країн.

Мусулмани страйкують в обороні християн

Бейрут, Ливан. — Мусулмани прилучилися до страйку християн, щоб протестувати спільно проти обмежень прав християнських церков, предвиджених у новому законі, ухваленому перед роком Парляментарною Комісією Справедливости Страйк спаралізжував торговельне життя в Бейруті, всі крамниці були зачинені. Причина непорозуміння лежить у тому, що християнська віра вчить „віддати Богові що боже, а цісареві, що цісарське." Мусулмани не роблять різниці між „церковним і державним", тому приходить до непорозуміння з християнами.

● **Мав їхати в Росію Чарлс Е. Вилсон, звільнений зі становища директора мобілізації. Він умовився був з совєтським делеґатом до ОН Маліком, що поїде до Сталіна на розмову, щоб переконати його, що він не має належного розуміння ролі великого бизнесу в Америці. Малік постарався за візу для Вилсона, одначе в міжчасі Труман призначив Вилсона директором мобілізації і справа впала.**

В ЛОНДОНІ ПОЧАЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ТРІЄСТУ

Лондон — Минулого четверга представники Злучених Держав, Британії та Італії почали тут наради над можливостями тіснішої співпраці та деяких змін в управлінні західної зони вільної території Трієсту, що тепер є під англо-американською військовою адміністрацією. Завданням цеї конференції є розглянути можливості, щоб в цій спільній адміністрації брала участь теж Італія, що означало б вступлення італійських військ на територію Трієсту. Ці розмови, попереджені бурхливими демонстраціями в самому Трієсті та ми про-італійськими демонстраціями в більших італійських містах, викликала перед кількома днями велике негодування Югославії, яка заявила формально, що вона не погодиться і не признає жадних змін в теперішньому статуті Трієсту, якщо ці зміни будуть пороблені без її участи і апробати. Правдоподібно з уваги на таке становище Югославії в першому комунікаті з нарад сказано, що „будь-які винесені на цій конференції рішення будуть мати такий характер, щоб не перерішувати кінцевої розв'язки майбутньої долі території Трієсту, як цілости". Проте, на першій зустрічі — представники трьох країн ще не приступили до властивих нарад, тільки „обмінялись поглядами". В нарадах, які продовжуються, беруть участь: — британський заступник секретаря закордонних справ сер Пірсон Діксон, американський міністр в Лондоні Джулієс С. Голмс та італійський амбасадор в Лондоні Манліо Брозіо.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЕЗУЛЬТАТИ НАПОЛЕГЛИВОЇ ПРАЦІ

В „Свободі" з вівтірка і середи цього тижня передано обширні інформації про українську маніфестацію в Нюарку. Увагу звертають насамперед виступи видатних американських представників: сенатора Александра Смита і проф. Кларенса Меннінґа особисто на маніфестації та голоси в листах і телеґрамах від багатьох сенаторів, конґресменів, голов Красвих Комітетів обох головних партій та губернатора нюйоркського стейту Томаса Е. Дюї. Ці виступи та письма — це не відірваний припадок, але результат впертої і наполегливої праці на довшу і коротшу мету. В них, наче у дзеркалі, ця праця відбивається.

Самі виступи були безпосереднім наслідком праці нюаркського Маніфестаційного Комітету. Не зважаючи на всі труднощі внутрішнього порядку, на всі „за" і „проти" з різних боків, Комітет, і зокрема його голова, зробив все, що міг і вмів, щоб нагоду маніфестації використати для популяризації української справи та української правди серед американського загалу та його представників. Ця акція спонукала багатьох американців забрати на цю тему голос та виявити свої думки. Звичайно, що сенатор, губернатор, конґресмен чи голова партії, пишучи такого листа, мусів раніше познайомитись з представленою йому справою. Він прочитав або йому зреферували в чому діло й при цьому він заінтересувався проблемою та один задовольнився наявними виясненнями, а інший шукав дальших, основніших.

Ці поодинокі американські голоси з приводу маніфестації дозволяють теж на деякі інтересні висновки. Правда, в деяких можна добачувати звичайні фрази, без більшого значення і зобов'язання. Але в інших пробивається виразне і глибше знання справи, включно з тим, що українська історія сягає далеко дальше в давнину, ніж історія Росії. В більшості голосів проявляється теж більша або менша свідомість високих прикмет українського народу та його героїчної боротьби за визволення. Натомість в усіх голосах без вийнятку є засуд комунізму, що його правильно ідентифікується з російським імперіялізмом.

В цьому вже не можна не добачувати результатів наполегливої праці на довшу мету. В тих голосах і їх змісті найшли свій відгомін численні інші такі і подібні українські маніфестації на цій землі впродовж кількох десятків років, тут і там відбилися відгомоном відповідні публікації в англійській мові, принагідні виступи в Конґресі та вся та багатобічна і різноманітна активність, що її постійно і наполегливо ведуть американські українці в користь та в допомогу своєму знедоленому „старому красві".

Інший приклад: Перед нами фотостатична копія артистично оформленої резолюції, ухваленої палатою репрезентантів і сенатом стейту Мішіґен в дні 30-го січня 1952. Резолюцію запропонував сенатор Рейд. В ній в загальному сказано: тому, що члени мішіґенської леґіслятури здають собі справу з важливої ролі, яку в тому стейті грають громадяни чужинного походження; і тому, що ці громадяни, зорганізовані в своїх інституціях виконують велику публічну службу для збереження політичних і релігійних вольностей проти комуністичної загрози; і тому, що між тими громадянами є сто-тисячна група українського походження, яка в місяці січні врочисто обходить річницю проголошення незалежности і соборности Української Народної Республіки в 1918 і 1919 рр., за яку український народ продовжує невпинно свою героїчну боротьбу; тому законодатні палати стейту Мішіґен „приймають до відома та висловлюють признання американцям українського роду в стейті Мішіґен за їх льояльність до традицій і принципів політичної і релігійної свободи, та з нагоди святкованої ними 34-ої річниці Української Декляраціі Незалежности від Росії пригадують всім вільним американцям, що для народу, який любить волю та відкидає комуністичні домагання, ніяка жертва не є завелика і ніяке зусилля в боротьбі не є затрудне, щоб тільки захистити і зберегти національну і особисту волю для себе і для своїх нащадків".

Так то боротьба українців за волю на рідній землі та зусилля американських українців допомогти в тій боротьбі стали предметом офіціяльного признання та прикладом гідним наслідування в американському стейті. Це, й багато подібних подій, і є результатом наполегливої праці, який повинен бути заохотою до ще більших зусиль, що цілком певно приспішать день наших задушевних мрій: визволення України і тим самим здійснення головної передумови для тривкого і справедливого миру в світі.

Комунізм обіцяє — демократія дає

Кремль, намагаючись здобути світове робітництво для своїх підривно-імперіялістичних цілей, обіцяє йому справжні „гори-мости". Рівночасно він намагається виступати в ролі єдиного оборонця робітничої справи та захисника робітничих інтересів в світі. Це для робітників закордоном. Тимчасом робітництво в самому Совєтському Союзі та в опанованих комунізмом країнах, відгороджених від всього світу залізною заслоною, терпить найстрашнішу неволю, рабство і упослідження, які колинебудь знала історія. Це давно відома правда, але вона не завжди може поміститися в головах тих, що не знають комунізму на практиці з власного досвіду, або бодай зблизька.

Ці міркування були темою виступу асистента секретаря праці, Ралфа Врайта, на 50-тій конвенції Американської Федерації Праці стейту Пенсилвенії у Вілкс Бері, Па., в дні 1-го квітня. Його промову передав на всіх мовах урядовий „Голос Америки".

Кремль вдає, що розпинається в обороні американських робітників перед „дискримінацією" поодиноких їх груп. Тимчасом в самому Совєтському Союзі — твердив асистент секретаря праці — ведеться найбільш безпощадне винищування і гноблення робітництва поодиноких національностей. Такі і подібні паралелі можна б переводити в усіх ділянках. На спинах обдуреного робітництва комунізм прийшов до влади і тепер він її виписує нагаєм по тих спинах. Але замаскувавши залізною заслоною страшну дійсність, він намагається дальше обдурювати, шукаючив легковірних і наївних. На щастя таких щораз менше.

Для характеристики „раю робітників і селян" в Совєтському Союзі інтересно навести статистичні порівняння, подані за совєтськими даними в Н. Й. Таймсі з 3-го квітня. З цих даних виходить що тоді, коли всілякі партійні вожді або наставлені ними директори та наглядачі зароблять пересічно 4 до 6 тисяч рублів місячно, робітники, навіть кваліфіковані, заробляють 200 до 400 рублів місячно. Большевизм теж в цій галузі цілком наслідує практику царських деспотів, які опирали свою анти-народну владу на дворянсько-поміщицькій кліці, так тепер червоний Кремль, обдуривши робітництво, намагається вдержатись на подібній кліці червоного дворянства.

Загальна опінія загроженого большевизмом світу звертає тепер головну увагу на первопричину тої загрози — російський імперіялізм, відсуваючи на другий плян такі життєві проблеми, як — наприклад — страшна загроза комунізму для робітництва та інших суспільних верств. Тимчасом Кремль, своїми підступними обіцянками для робітництва все ще находить у вільних країнах наївних і несвідомих, які зраджують волю та йдуть на службу кремлівським злочинцям, не здаючи собі справи, що Кремль обіцяє волю і добробут, а насправді приносить страшне рабство, нужду і смерть.

Микола Чубатий

Америка та Західно-Українські Землі

На конференції Америки, Британії та Совєтів в Ялті, три великодержави погодилися, щоб західно-українські землі були остаточно прилучені до Української Радянської Республіки з тим, що Совєти обіцяли зробити малі поправки від лінії Керзона в околиці Перемишля в користь Польщі. Америка на цю лінію погодилася нерадо, бо ще восени 1944, декілька днів перед виборами, през. Рузвелт обіцяв представникові американських поляків, що Америка не погодиться на відступлення Львова Совєтам. Чи справді Америка мала ясний погляд на справу західних українських земель та який це був погляд, деяке світло кидає на цю справу офіціяльна публікація американського стейтдепартаменту, видана в році 1950 під заголовком: "Postwar Foreign Policy Preparation 1939-1945". Ця груба на 726 сторін книга дає доволі докладний перебіг праць американського закордонного уряду, список діючих осіб та документів, на яких американська дипломатія опирала свої інформації. Книга видана об'єктивно до тої міри, що всюди вірно позазначувано навіть офіціяльні становища та ролю Альґера Гісса дарма, що в році 1950 той бувший американський дипломат сидів вже в тюрмі.

Книжка ця для нас цікава, зокрема з тої причини, що на сторінках 429-513 находимо там багато матеріялу про праці американського закордонного уряду над розвязкою питання західно-українських земель зі становища етнографічного, стратегічного, економічного та комунікації. Відколи польський лондонський уряд Сікорського став натискати на розвязку цеї справи Совєтами, що ділялося вже при кінці року 1942 та продовж року 1943, від тоді ми стрічаємося з основними студіями американських дипломатів справи Західної України. Тою справою зокрема займалися в стейтовім департаменті комісії політична та територіяльна. В американськім закордоннім уряді відгребали цілу справу Галичини в роках 1919-1923. Американські дипломати при своїх комісійних студіях брали під увагу так звану лінію Керзона з року 1919, зглядно 1920, лінію поділу Рібентропа — Молотова з року 1939, а кромі цього зродилося ще аж п'ять нових проєктів поділу західно-українських земель поміж Польщу та Совєти. Третій проєкт пропонував цілу Волинь відступити Совєтам, а в Галичині гранична межа мала б бігти Бугом аж до Камінки Струмилової а звідси до місця, де сходяться повіти Львів, Бібрка та Жидачів, а дальше на полудне до Карпат. Цей проєкт відступав Польщі Львів та нафтовий дрогобицько-бориславський басейн.

Четвертий проєкт відступав Польщі ще й західний скравок Волині, повіти Берестя, Любомль й Володимир Волинський. В Галичині гранична лінія цего проєкту мала теж йти Бугом на схід від львівського повіту аж до Калуша. П'ятий проєкт полудневий відтинок граничної лінії опирав аж о гирло Збруча, шостий проєктував віддати Польщі не тільки Львів та Борислав, але ціле Підгір'я на полудні від Дністра, щоб уможливити Польщі мати спільну границю з Румунією. Всі ці деколи цілком дивовижні проєкти польсько-совєтських границь зазначені на долученій до тої публікації етнографічній мапі, що опрацьована дуже солідно, але на зовсім фальшивих заложеннях, бо на польськім офіціяльнім переписі населення з року 1931. Цей перепис переведений зараз по пацифікації 1930 року в Галичині в результаті дав найбільше пофалшований образ національних відносин в Галичині за останніх сто літ. Для прикладу наведу тільки таку дивовижу, що цей перепис знає біля пів мільйона греко-католиків поляків, хоч кожна дитина в Галичині знає, що таких взагалі немає, бо навіть тих кілька тисяч греко-католиків на західних пограничах та у Львові, що говорять по польськи, на ділі вважають себе українцями. Дальше той перепис винайшов аж понад 700 тисяч людей нової національности „тутейших", яких нафабрикував у своїй поліській сатрапії польський енкаведист генерал Костек-Бернацький, винахідник Берези Картуської, — польського Дахав.

Офіціяльне американське видавництво знає про численні закиди під адресою тої польської статистики, але все таки нею послуговується. Закиди про сумнівну вартість того перепису, зокрема в частині національних відносин, підніс рік тому також статистичний американський дослідник Кулішер з Лайбрері оф Конґрес, одначе мимо того всі міркування американських дипломатів з етноґрафічною мапою долученою до книжки включно таки беруть під увагу цю безвартісну статистику і це найслабша сторона праці американських дипломатів та їх проєктів польсько-української державної границі, що перерізувати мали живе тіло українського народу всупереч найбільше елементарним правам самоозначення народів та всупереч Атлантійській Хартії, що саме тоді була оголошена цілому світові.

Які рації підсували американським дипломатам такі недемократичні проєкти розв'язки польсько-українських кордонів? В першу чергу брали під увагу стратегічні моменти. Вже тоді на Комісії політичній всі американські дипломати погоджувалися, що не треба Совєтів допустити до гір Карпат, а навіть, коли б це було конечне, то обмежити ту границю до найменших розмірів. Так само вважали небажаним, щоб Совєти мали границю з Чехословаччиною, особливо з „Рутенією" (Карпатською Русю), про яку згадана публікація говорить, що її населення говорить українською мовою.

На комісіях займалися також етнічно-політичними факторами, діючими на тих землях. Публікація дуже похвально говорить про національну свідомість українців, про їх самостійництво, що стало вже масовим. На сторінці 500-501 читаємо:

„Українці: справа українська є дещо різна (від білоруської, про яку говорилося попередно). Вони є більше розвинені культурно та політично, ніж білорусини. Зокрема у східній Галичині українці розвинули економічні та політичні організації, що прямували до поширення добробуту та аспірацій національної збірноти. Перевага індивідуальних господарств в цій країні причинилася до зросту сильного українського націоналізму, зверненого як проти Польщі, так і проти Совєтів. Хоч українці східної Польщі є поділені: релігією (деякі є православні, деякі уніяти), через історичне минуле (деякі жили в Австрії, деякі в Росії), політичними переконаннями, то вони більше чи менше обєднані у своїй опозиції до польської держави. Дуже небагато, в роках 1918-1919, сприяли інкорпорацію Галичини до Совєтської України. Колиб їм далося змогу вибирати, більшість мабуть вибрала б незалежну Західно-Українську Республіку, яка могла б включити Карпатську Русь та північну Буковину до Галичини та Волині. Така розв'язка видається політично тепер неможливою, як й була неможливою 1919"...

„Українці тої частини здебільша вважають вибір поміж панування Польщі та Совєтів як вибір поміж двома лихами. Злука з Радянською Україною виглядає для них більше природною злукою ніж поворот під польське панування, яке має за собою довгу історію огірчення та невдач".

Мабуть мало хто міг би щось додати до тої офіціяльної американської характеристики політичних переконань подавляючої більшости західних українців, яка є вповні правдива.

За прилученням якнайбільшої частини західно-українських земель, а бодай, коли не цілої, то більшої частини Східної Галичини, промовляли американським дипломатам передовсім арґументи економічної натури. Американські дипломати вважали, що з втратою Галичини Польща стане ще біднішою, ніж була перед 1919 роком. З Галичиною Польща тратила б нафту, земний віск, калуські штучні навози, карпатські ліси та багате Поділля.

Всім проєктам поділу західно-українських земель поміж Польщу та Совєти патронував плян східно-центральної федерації під проводом Польщі, який то плян пропаґувала в той час Польща. У

(Закінчення на стор. 3.)

ДАНАЙСЬКИЙ ДАРУНОК

(Кореспонденція з Европи).

„Цей кухар готуватиме перчені страви", — написав Ленін про Сталіна в своєму заповіті. Дійсно: Сталін у своїй внутрішній і в закордонній політиці не раз здивував світ гострими поворотами. Винищення „старих большевиків" або союз з Гітлером 1939 р. дають свідоцтво „кухарського мистецтва" кавказького большевика. Недавня нота московського уряду в справі об'єднання і озброєння Німеччини належить до відомого сорту „гострих страв", якими частує Сталін своїх приятелів і противників.

Плян Сталіна простий: щоб не допустити зміцнення сил Атлантійського Пакту військом західної Німеччини, він пропонує — вивести окупаційні армії з німецьких територій, зробити вибори до всенімецького парляменту і допустити створення єдиної німецької армії, яка буде невтральна. Для заспокоєння совєтських сателітів — сусідів Німеччини, (Польща і Чехословаччина), Москва заявила, що кордон Одра-Найса лишається непорушний.

Чим пояснити цей крок Москви? Є багато причин такого рішення совєтського уряду. Перша причина — страх перед Атлантійським Союзом; друга — бажання, навіть дуже поважними уступками для Німеччини, невтралізувати цю країну; третя — надія використати господарські сили західної Німеччини для потреб комуністичного блоку держав. Сталін пішов так далеко назустріч бажанням і настроям німців, що поставив пропозицію: допустити на службу в майбутній німецькій армії бувших офіцерів і генералів-нацистів.

Обітницями добрих „ґешефтів зі Сходом" Сталін хоче прибавити також промисловців західної Німеччини до свого пляну. Німецькі „капітани індустрії" вже мали нагоду заробляти на торговлі з С. С. С. Р. Також генерали німецькі (фон Зеект і ін.) трималися твердо російської орієнтації перед II. світовою війною. Німці згадують російсько-німецький довговір у Рапалло з р. 1922, який дав великі політичні вигоди обом сторонам.

Сталін сподівається здобути симпатії в Німеччині до своєї пропозиції і, добившися виходу окупантських армій з німецької території, зробить з Німеччини невтральну зону, яка відділить його сателітів від західних держав. За його пляном, американське військо мусіло б залишити теж Францію, де американці мають свої точки опертя для зв'язку з силами, що стоять в окупованій Німеччині.

Що Москва йде в своєму рішенні напролом, видно з цього, як мусить реаґувати на це комуністична преса в Польщі та в Чехії. Досі кожна згадка про озброєння Німечини устрічала в цих країнах і в пресі комуністичних партій цілого світу гостру критику. Тепер — інша картина. Так, чеське „Руде Право", польська „Трибуна Люду", паризька „Ль'Гуманіте" одночасно хвалять московський проєкт озброєння „Німеччини, як — ‚гарантію" проти німецького мілітаризму і фашизму та проти ревізіоніму...

Московською нотою демократичні великодержави поставлені в невигідне положення: коли Москва „залицяється" до німців, то мусять до них обертатися ‚ласкавим обличчям", і західні держави: на адресу німців посилають заяви, що кордон Одри-Найса тимчасовий і що німці, в союзі з західними державами, виграють більше...

Ще не знати, як глибоко може сягнути в німецьких масах нова тактика Москви. Одно можна передбачити: Німеччина, коли б пішла на московську принаду, дуже скоро стала б жертвою нового, східного „приятеля". Бо ‚рівноправність", яку Москва обіцяє німцям, за сучасних обставин ніяк не може здійснитися. Від 1922 р. коли підписано договір у Рапалло, Росія, наслідком II. світової війни лишила позаду всі европейські країни, і спинити розмах російського імперіялізму може тільки Америка. Полишена західними демократіями віч-на-віч з совєтським блоком, Німеччина незабаром мусіла б виконувати волю свого східного „протектора".

Це був би шлях до перетворення цілої Німеччини в совєтського „сателіта". „Об'єднана, озброєна, рівноправна Німеччина" — цей московський клич є ніщо інше, як новий „Данайський дарунок", Троянський кінь, у якому, як каже легенда, заховалися грецькі вояки і, опинившися з дерев'яним конем у місті, впустили грецьке військо в Пріянову столицю.

Г. В.

Ричард Коннелл

НАЙНЕБЕЗПЕЧНІШИЙ ЗВІР

(3)

Генерал глянув на Рейнсфорда настирливо.

— Очевидно ваші переживання на війні...

— ...не зробили з мене бездушного холоднокровного вбивника — докінчив твердо Рейнсфорд.

Генерал трясся від реготу.

— Я піду в заклад, що ви забудете свою заввагу, коли підете на полювання зі мною. Для вас, пане Рейнсфорде, приготоване правдиве, нове сильне переживання.

— Дякую, але я мисливець, а не вбивник.

— Ах, Боже мій! — сказав генерал, зовсім незворушений — зі зву це неприсмне слово — але я полюю на покидьків землі, на моряків з бродяльких кораблів, турбільчих мореплавців, чорних, китайців, білих, мішанців.

— Звідки ви їх здобуваєте?

Ліва брова генерала дрогнула, підморгуючи.

— Острів звуть „Островом Пропащих Кораблів". Підійдіть зі мною до вікна.

Рейнсфорд підійшов до вікна і виглянув на море.

— Вважайте! Он там! — крикнув генерал, натиснувши ґузик.

Рейнсфорд побачив, як ген далеко заясніла купина світел.

— Вони вказують проїзд, якого там нема. Скелі з гострими як бритва хребтами причаюються там як морські потвори. Вони можуть розбити корабель як горіх. О, так. Електрика прекрасна річ! А ми змагаємо бути цивілізованими.

— Цивілізованими? І ви стріляєте людей?

— Але я оточую моїх відвідувачів повним піклуванням — сказав генерал незвичайно мило. — Вони мають досить доброї поживи, вправ. Їх приводиться до досконалого фізичного стану. Ви побачите самі по собі завтра.

— Що ви маєте на думці?

— Ми відвідаємо мою підготовчу школу — усміхнувся генерал. — Вона є у підвалі. Тепер я маю їх біля тузина. Вони походять з еспанської барки „Санлювар", що мала пех попасти оце на скелі. Нижчий ґатунок, скажу, більше призвичаєний до чардаку як до джунґлі.

Він підніс руку і Іван приніс густої турецької кави.

— Ви бачите, це ж полювання — продовжував ввічливо генерал. — Я піддаю одному з них думку, що ми йдемо на полювання. Я даю три години на старт. Я маю переслідувати його озброєний тільки пістолетом найменшого калібру і досяжности. Якщо моя жертва не попадеться мені в руки через три повні дні, вона виграє. Якщо я знайду її — генерал посміхнувся — вона програє.

— А якщо вона не погодиться, щоб на неї полювали?

— Я даю їй до вибору. Якщо не бажає полювання, я звертаю її назад Іванові. Іван колись за великого білого царя служив в чині ката і він має своє власне уявлення про спорт. То ж вони незмінно вибірають полювання.

— А якщо вони виграють?

Усмішка розлилася ширше по обличчі генерала.

— До сьогоднішнього дня я не програв.

Потім він додав поспішно.

— Я не хочу, пане Рейнсфорде, щоб ви подумали, що я хвалько, так один майже виграв. Я евентуально, кажеться, мусів користуватися собаками.

— Собаками?

Оттуди, будь ласка, я покажу вам — генерал попровадив до другого вікна.

Мерехтіння світел спліталося на подвірю внизу в химерні візерунки і Рейсфорд міг побачити з тузин високих тіней, що рухалися там. Коли вони обернулися до нього, він вловив зеленкавий блиск їх очей.

— Я випускаю їх біля сьомої години кожного вечора. Якщо хтось хотів би зайти до мого дому, або вийти, притичилось би йому щось дуже сумне. А тепер я хочу показати вам нову колекцію голов. Може перейдемо до бібліотеки...

— Я думаю, що ви пробачите мені цієї ночі; сказав Рейнсфорд. Я направду не почуваюсь добре.

— Чи дійсно? Вам треба доброго нічного сну. Завтра ви почуватиметесь, мов би вдруге на світ народились. А потім ми пополюємо га? Я маю багатообіцюючі вигляди.

Рейнсфорд вибіг з кімнати.

— Шкода, що ви не можете піти в цю ніч зі мною — гукнув йому у слід генерал. — Я ожидаю хорошого спорту. Один дужий, чорний парняга. Похожий на видержливого...

Постіль була мяка, а Рейнсфорд втомлений, але всеж не міг заснути і ледви придрімав, коли, над ранком, почув далеко в джунґлі слабий стріл з пістолету.

Генерал Заров зявився аж на полудневу перекуску. Він був стурбований здоров'ям Рейнсфорда.

— Коли ж про мене мова — говорив він, — я не почуваюся так хороше. Полювання останньої ночі не було вдале. Той втікав простою дорогою, що не дало взагалі ніякої емоції.

— Генерале! — сказав Рейнсфорд рішуче. — Я хочу покинути негайно острів.

Він бачив, як темні очі генерала зупинилися на ньому, розглядаючи його допитливо. Нараз очі заясніли.

— Цієї ночі — промовив він — ми полюємо... ви і я...

Рейнсфорд хитав головою.

— Ні, генерале — промовив — я не хочу полювати.

Генерал здвигнув раменами.

— Як хочете. Вибір у ваших руках. Але я хотів би піддати вам думку, що моє уявлення про спорт є більше приємне чим Івана.

— Ви не думаєте...! — закричав Рейнсфорд.

— Мій хороший дружок! — перервав генерал — чи ж я не казав вам, що про полювання завжди, що говорю, те й думаю? Це направду надхнення. Я п'ю за здоров'я мого противника, що нарешті вартий моєї сталі...

Генерал підніс свою склянку, але Рейнсфорд сидів, витріщивши на нього очі.

— Ви побачите, що це полювання варте гри — промовив генерал — захоплено. — Ваш мізок проти мого. Ваше знання лісового мисливства проти мого. Ваша міць і запас життєвих сил проти моїх! Партія шашок на вільному повітрі! А і ставка не маловартна, га?

— А якщо я виграю? — почав Рейнсфорд хрипко.

— Якщо я не знайду вас до півночі третього дня, то признаю себе переможеним — сказав генерал Заров. Моя шалюпа відвезе вас на сушу недалеко міста.

Генерал ніби читав думки Рейсфорда.

— О, ви можете повірити мені — сказав козак. — Я дам вам слово як джентельмен і спортовець. А ви ж знову зі своєї сторони мусите погодитися, що нічого не скажете про свій побут тут.

— Я не годжуся на ніщо з цього!

— О, в такому випадку... але навіщо дискутувати про це тепер? За три дні від сьогодні ми можемо обговорити все при пляшці, хіба що...

Генерал потягнув вина. Потім оживився в діловому настрою.

— Іван видасть вам мисливський одяг, їжу, ніж — промовив він. — Я раджу вам взути індіянські мокасини, по них слід менший. Раджу теж оминати великого багна в південно-східному загибі острова. Ми називаємо його Багном Смерти. Там є трясовини. Один немудрий парняга попробував туди. Одна шкода з цього, що Лазар пішов за ним. Ви не можете уявити собі, пане Рейнсфорд, як я це пережив. Я любив Лазаря, це ж був найкращий собака з моєї зграї. Гаразд, тепер мушу вибачатися. По їжі завжди люблю подрімати. Боюсь, що вам же знову не хватить часу здрімнути. Ви схочете, без сумніву, вже вирушати. Я не смію йти за вами, поки не стемніє. Полювання ніччю дає багато більше насолоди як вдень, чи не так, пане Рейнсфорде? (Продовження буде).

Федір Дудко

МОВА І ПРАВОПИС

Одною з найбільших святощів кожної нації є її мова. Тому й нам, так залежить на тому, щоб зберегти чистоту своєї мови, її дух, її вироблені у віках особливості. До найголовніших засобів затримати характер мови належить правопис.

Був час, коли, наказом царської влади, в нашу мову був поліційно запроваджений дивачний правопис — так звана „ярижка", що вкрай її спростачував. По революції 1905-го року у нас запанувала по обох боках Збурча так зв. „кулішівка" — фонетичний правопис, який усіх нас задовольняв, як легкий, практичний, соборний, а головне — органічно достосований до духу мови. Це, як і треба було сподіватись, не могло лишитись непомічене нашим „опікуном" з півночі, і в 1928 р. в Харкові був скликаний науковий з'їзд, який виробив правила нового, так зв. „харківського" українського правопису. Він вніс у нашу мову правописні (а через те й вимовні) дивацтва, особливо в царині чужих слів, і відразу викликав мовний розгардіяш, що існує й понині. Черговий поліційний совєтський правопис 1933 р. цей розгардіяш лише поглибив.

Західні українці (Галичина), які на харківському з'їзді були представлені лише парою делеґатів, ніякого впливу на його постанови не мали, отже жодної відповідальности за ці постанови поносити не можуть. Вони могли зовсім сміло цих постанов не прийняти і триматися далі „кулішівки", одначе, бажаючи йти „соборницьким" шляхом (постановою тоді сильно радянофільськи наставленого НТШ) прийняли новий правопис.

Штучно пришитий до живої української мови харківський правопис увесь час шкутильгав, збиваючи природно грамотних людей з пантелику, аж поки не почали забирати голос у справі неприродности цього витвору окремі громадяни. Першою, що піднесла його в пресі ще в Европі (здається, в 1948 р.), була письменниця Галина Журба, дружно тоді зацькована ображеними „вченими". Значно пізніше, а саме місяць тому, виступив проти цього правопису проф. Вол. Дорошенко, а його підтримав автор цих рядків. Природна річ, своїми писаннями і В. Дорошенко, і ми мали на цілі викликати в наших загальних інтересах ширшу дискусію. Але дискусію, треба разуміти, речеву, спокійну, культурну, як це прийнято в західньому світі.

Але сталося тимчасом те, що п. Петро Оксаненко (мабуть якийсь псевдонім), своєю статтею в „Свободі" (ч. 71) накинувся на протестантів у правописній справі з такою брутальною лайкою, якій можуть позавидувати хіба тільки „східняцькі" писаки. Чого тільки в тому лексиконі Оксаненка ми не знаходимо: і „баламути", і „шкідники", і „демаґоґи" (за Оксаненком: демагоги), і „цілковиті анальфабети", „дилетанти" (за Оксаненком: дилетанти), „фальсифікатори", „фальшівники", „махнівці", „отамани", що виявляють „повну „б е з в і д п овідальність", „повну необізнаність з найелементарнішими (за Оксаненком: елемент) правилами українського правопису" і „незнання елементарних істин, відомих кожному школяреві". Ці протестанти „ширять хаос", „штовхають українську мову до русифікації" (!!!), „роблять велику шкоду українській національній справі", грішать „неправдивою подачею фактів", ба — навіть „свідомою провокацією" і „абсолютною брехнею". 90% цієї „номенклятури" Оксаненко присвячує авторові цих рядків, бо В. Дорошенка чомусь не відважився назвати по імені.

Тому, що ми до такої „наукової" і „фахової" арґументації не звикли — від якої-будь дискусії з Оксаненком рішуче відмовляємося. Проте, щоб оборонити свої твердження від напастей нашого опонента, мусимо перед нашими читачами, виявити ось що:

В нашій інтенції, при писанні статті про правописну нашу саламаху, була одна ціль: признати, що всякі правописи, що появилися після „кулішівки", отож як правопис „харківський" так і всякий пізніший, як не фонетичні, є правописами нещасливими. Так ми це в своїй статті найвиразніше і зазначили. Тимчасом Оксаненко увесь свій ґвалт зчинив з тої тільки причини, як це, мовляв, Ф. Дудко в своїй „обурливій" статті міг переплутати правопис 1928 р. (тобто харківський) який він уважає за ідеальний, „дійсно український", „справді соборницький", з правописом 1933 року? Мусимо сказати на цьому місці, що обидва ці правописи, тобто правопис 1928 і 1933 рр., уважаємо за однаково фатальні. Але нещастю нашому хотілося, щоб при писанні нашої статті ми точно не вказали, яке з слів, що компромітують нашу мову, ми взяли для прикладу з правопису 1928-го року, а яке з правописного словаря 1931-го року. Щоб уникнути яких-будь закидів у „неправдивій подачі фактів" з ціллю скомпромітувати, як каже Оксаненко, правопис 1928 р., вибираємо тепер слова виключно із правописного словаря, складеного за харківським правописом, і подивимось, чи не є це явним викривленням, каліченням, спростаченням, вульгаризацією, а, значить, і компромітацією нашої справді милозвучної мови, коли ми пишемо і вимовляємо: гімназія, логіка, омлет, холера, елемент, геологія, котлета, пролетар, колеґа, географія, філолог, газ, гама, пленум, плевра і т. д. і т. д.? Чому „логіка" і „геолог", коли греки вимовляють: „льоґос" і „ґеос"? Чому „колеґа", коли латиняни говорили „коллеґа"? З якої речі грецький звук ль (лямда), ґ (ґамма) або латинське ль (ель) зробили харківські вчені, чи, як називає їх п. Оксаненко, „фахівці української мови", ламдою, гамою і ел? Чому „полонізм", „полонія" але „Польща"? Чому в українській транскрипції стоять такі дикі назви як Картагена (латинське: Картаґо), Нюрнберґ (німецьке Нірнберґ), Нью-Йорк (американське: Ню-Йорк), Ленін, Онега, Лермонтов (московське: Лєнін, Онеґа, Лермонтов), Рига (очевидно, від „ригати"), а не Ріґа і т. д. Ану ж би українські слова в якійсь чужій транскрипції звучали замість, скажемо, клуня — клюна, замість „лоша" — льоша чи замість „паляниця" — паланіца! Чи ми б спокійно споглядали на це? Який сенс, яка підстава, яке право було змінювати латинську вимову, яка в усіх інших мовах (в тому й московській) має природну транскрипцію звуку? Які „наукові" міркування довели до цього безглуздя? Щоб дати москалям нагоду висміювати „мазніцу-хахла", називаючи його „клепалом"?

Оксаненко вчить як треба вимовляти українське л, московське (за Оксаненком: „російське) м'яке „ль" та якесь европейське середнє „л". Хай не турбується: самі ми є українцями, в Европі жили куди довше, як Оксаненко, а колись училися в самій Москві (В. Дорошенко скінчив навіть фільольоґічний (за Оксаненком: філологічний) факультет московського університету). А от ліпше хай скаже нам, як і для чого в словник українських слів харківського правопису попало чисто московське слово „вельосипед"? Шкода, що ми не знаходимо там ще „зонтіка" або „бутерброда с маслом"!

Ми добре розуміємо що можна зробити помилку, прогріх, недогляд і потім до цієї помилки признатись та шукати способів її виправити. Тимчасом у нас цього не тільки не видно, а навпаки — безглуздя уважають за непомильність і навіть святість, скроплену кров'ю мучеників за національну ідею!

Оксаненко стоїть на становищі: маємо, мовляв, харківський правопис — крапка. Були на те, значиться, „вчені" і „фахівці", щоб цей правопис видумати. А ваша справа, неуки нещасні, маленька: тихо сидіти, безкритично писати за цим правописом і приймати його за чисту монету. Тон, яким говорить Оксаненко, не допускає жодних заперечень. Це тон правописного політрука за вдалим висловом В. Дорошенка.

В часі між видрукуванням у „Свободі" статті Оксаненка і написанням цієї нашої відповіді ми дістали десятки висловів солідарности від видних культурних українських діячів, придніпрянців і галичан. Це дуже підтримало нас на дусі: ми, значиться, не самітні.

Вибори делеґатів до краєвих партійних конвенцій

Механіка номінації та виборів Президента Злучених Держав завжди викликає загальне зацікавлення, при чому найперше звертають увагу на різні способи виборів делеґатів до краєвих номінаційних конвенцій двох головних політичних партій. Ці конвенції відбудуться цього літа в м. Шікаґо, — републіканська 7 липня, а демократична — два тижні після неї.

Кожний стейт має власні виборчі закони, тому методи обирання делеґатів до конвенцій різні в різних стейтах.

Шістнадцять стейтів провадять тепер вибори конвенційних делеґатів за президентською попередньою методою, — тобто такі вибори, коли виборець (1) подає свого кандидата на президента від даної партії або (2) вибирає делеґатів, які можуть, або не можуть подавати кандидата для номінації або (3) і вибирає делеґата і подає кандидата на президента. (Нема навіть двох стейтів з однаковими законами про правибори і навіть коли в основному закони подібні, вони дуже різняться в подробицях).

Метода правиборів була запроваджена в стейті Висканзин 1905 року, коли стейтова леґіслятура, щоб дати людям більші права в подаванні кандидатів на президента, запровадила безпосередні вибори делеґатів до краєвої номінаційної конвенції, в надії, що коли виборці висловлюють свою волю заздалегідь, їхні партійні лідери матимуть час і змогу взяти цю волю до уваги. Поступово 22 інших стейтів прийняли таку саму форму правиборів. Хоч тепер тільки 16 стейтів зберегли цей порядок, від них буде обрано приблизно половину делеґатів, бо сюди входять саме найбільші та найважливіші стейти.

Проте надії що правибори справді виявлять саме волю народу не справдились. Найперше не всі виборці беруть участь у тих виборах. Далі кандидати на номінацію не входять у всіх правиборах, бо це просто фізично неможливо. Також не всі делеґати прибувають на конвенцію. Через різницю в стейтових законах про вибори вони мають право голосувати за якогось кандидата або по одному списку, або по двох списках, або доти, поки відсоток загальних конвенційних голосувань не впаде нижче за певну точку, або вони можуть зіґнорувати якогось кандидата навіть там, де відсоток для нього був визначений.

Взагалі система президентських правиборів унеможливлює партійним лідерам контролювати номінаційну процедуру під час конвенцій, як того раніш сподівались. Проте, стейтові правибори іноді мали чималий вплив на конвенції, і мали б ще більший, якби більше виборців розуміли їхнє важливе значення і брали б у них численнішу участь. Без сумніву правибори надзвичайно цінні, як визначення шансів кандидатів на президента. Вони також дуже збільшують важливість передвиборчої кампанії, як показує надзвичайне зацікавлення правиборами, уже переведеними цього року, у стейті Ню Гемшір.

У 32-ох стейтах, де не буває правиборів виборці не мають нагоди подати заздалегідь своїх кандидатів на президента, або вибрати делеґатів, уповноважених взяти участь у виборах. Делеґати на конвенцію від таких стейтів дістають інструкції від партійних лідерів і можуть, або не можуть, бути уповноваженими голосувати за даного кандидата на краєвій конвенції доти, поки він не втратить свойого шансу на перемогу.

Майже всі ці 32 стейти застосовують методи партійних конвенцій для обирання делеґатів до краєвих конвенцій; у решті стейтів делеґатів обирає стейтовий партійний або виконавчий Комітет.

Вибори делеґатів у стейтах, де існує конвенційна система, відбуваються так: на льокальних зборах (які виборці відвідують рідко) кілька політиків обирають делеґатів до місцевої чи краєвої конвенції; ці конвенції своєю чергою вибирають делеґатів до стейтової партійної конвенції, а стейтова партійна конвенція визначає делеґатів до краєвої номінаційної конвенції. Конвенційна система існує також у дистрикті Колумбія та в чотирьох територіях — Алясці, Гаваях, Порто Ріко та на островах Вірджінія. Ці території беруть участь у виборах нового президента тільки присутністю на номінаційних конвенціях, бо громадяни тих країн не голосують в президентських виборах.

Іноді чути голоси за встановлення президентських правиборів по всіх стейтах без винятку, щоб номінація кандидатів на президента йшла безпосередньо від людности. Цього року в обидвох Палатах Конґресу це питання ставилося також, але 1952 року будуть чинні старі правила номінації кандидатів на президента. А тим часом відновлюються зусилля зацікавити виборців взяти активну участь у номінації кандидатів по їх громадах і, що особливо, пояснити їм, як вони можуть зробити систему правиборів відповідною до їхніх уподабань і бажань.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

„ЗАПИТИ ВІДВІДУВАЧІВ"

Музей у Кам'янці Кіровоградського району, присвячений пом'яті Пушкіна і Чайковського, піддано гострій критиці, мовляв, він „не відповідає запитам (вимогам) відвідувачів". В музеї „дуже слабо висвітлено часи, в які жили і творили Пушкін та Чайковський, не відбитий вплив їх на українську культуру. Майже зовсім не показана наша сталінська епоха, дружба народів СССР, дружба українського народу з великим російським народом".

(„Укр. Думка")

Америка та Західно-Українські Землі

(Початок на стор. 2-гій)

всіх плянах американських високих урядників постійно виявляється прикра можливість: ану большевики не погодяться на це, що й дійсно сталося...

В результаті політична комісія стейтового департаменту в документі з 19-го травня 1943 приходить до таких висновків, що в цім часі являлися політичними вказівками, як має бути розвязана справа західно-українських земель зі становища Америки: „**Ані Британія ані Злучені Держави непокликані до встановлювання якоїсь спеціяльної границі поміж Польщею та Совєтським Союзом.** Територія спірна має 78,700 квадратних миль та населення в році 1939 біля 13 мільйонів. В році 1931, згідно з польським переписом населення, на цім просторі (Західної України та Західної Білоруси) було 50 відсотків українців, білорусинів та росіян, 40 відсотків поляків та 9 відсотків жидів.

Тому, що вірність перепису з року 1931 була квестіонована і тому, що в складі населення наступили драстичні переміни від того часу, цифри треба б було поправити новим переписом населення або дослідами на місцях по війні".

Оце є офіційне становище американського закордонного уряду в справі західно-українських земель. Приналежности Волині та Полісся до України практично ніхто з урядників закордонного уряду не квестіонував, натомість щодо Галичини не фаворизували лінії Керзона, але її остаточно не відкидали.

Публікацією а м е р и канського стейтового департаменту число 3580 повинні заінтересуватися ці українські політичні чинники, що зокрема студіюють польсько-українську проблему під нинішні часи. Після Ялти прийшов Потсдам, де червона Польща дістала рекомпензату за втрачені західно-українські та західно-білоруські землі в формі східно-німецьких земель та частини східних Прус. Існує поважний сумнів, чи нині при фаворизуванню Німеччини Америкою та Совєтами Польщі удасться зберегти свої території, набуті на заході. Немає сумніву, що на випадок втрати тих давних німецьких земель, Польща знов піднесе претенсії до західно-українських земель, тому студія американської політики в цій самé справі є річчю конечною для української практичної політики.

ВІДГУКИ ДНЯ

СПЕШЕЛ ДЕЛИВЕРІ

Погув я те слово дуже швидко, десь два-три дні після мого приїзду до Америки. Признаюся, зробило це слово на мене якесь несамовите враження. Відчував я в ньому щось таємничого, щось грізного, просто — щось небезпечного.

Буває так нераз...

Пригадую собі, в часах дитинства подібне враження зробило на мене слово: „Фармазон". Сказала це моя тітка, а я, хоч і не розумів, що воно значить, відчув його всіма фібрами своєї душі. Супроти фармазона такі слівця, як „чорт", „диявол", а навіть „вовк" були майже ніжні.

А потім, на першій світовій війні погув я друге страшне слово. Стояли ми в Карпатах на заставі. Темна осіння ніч, шумить вітер, клекоче збраний потік. І враз чути — хтось зближається. „Гасло?!" — крикнула наша стійка. „Лібугора!" — прийшло у відповідь. Вимовив його мадярський жандарм, а вимовив трохи перестрашений, з дуже продовженим „го": Лібугоора. Не знав я ще тоді, що це слово означало тихе бойківське село — Либухору...

А два роки тому, в Америці погув я „спешел деливері" що теж чомусь виглядало мені на страшне.

— Що таке „спешел деливері"? — спитав я свого спонзора.

— Це спеціяльне доручення, лист, що має бути негайно тобі доручений. І то до твоїх рук!

— Ах, так! У нас теж такі листи були.

— Може й були, але тут, то воно йде махом. Спешел деливері, це майже так, як депеша!

Хоч я і пізнав, що таке „спешел деливері", але перше враження, чогось несамовитого, лишилося в мені досьогодні.

Встидно мені признатися, але я не раз просив Бога, щоб люди мене тим „спешелом" не обдаровували. Краще, хай пишуть звичайні листи, може день-два пізніше прийдуть, але, чи то не один старий спосіб ліпший від нового!? А бодай певніший!..

Два роки якось мене Бог милував, але на третій, чи то я чимось провинився, чи може на те, щоб мати тему до фейлетону — дістав я „спешел деливері".

Приходжу одного дня до хати своєї („своєї" в значенню, що я там живу!) і бачу: стирчить у скриньці папірець Витягаю — дух заперло в мені: „Спешел деливері!" Значить, поштар був, нікого не застав, доручити не міг і дає знати де шукати листа. Дивлюся на картку — в другій рубриці хрестик. А рубрика каже: зложено в твоїй скриньці. Заглядаю, шукаю — нема. Видно поштар помилився з хрестиком. Поштарі в Америці — люди досить помильні, нераз у мені листи моїх сусідів, а часом, то й другої кам'яниці — лист громадянина, що має на кінці прізвища дві такі самі букви. Треба почекати, може хтось із них дістав, віддасть, люди назагал солідні. Почекав я день — нема, може поштар зложив на пошті. Прийшов я, показую картку, урядовець подивився і тиць мені пальцем на хрестик — у скриньці, мовляв. Нема — кажу. Пошукай краще — відповідає. Ще й підсміхається з бідного скитальця, що ні мови, ні поштових порядків не знає. Пішов я, шукаю, вже голку знайшов би, не то листа. Нема!..

Ходив я ще два рази на пошту, за другим разом урядовець уже на картку не дивився, а більше на мене, із місця: Пошукай, каже, в скриньці.

І я шукаю. Вже місяць минув, але листа нема.

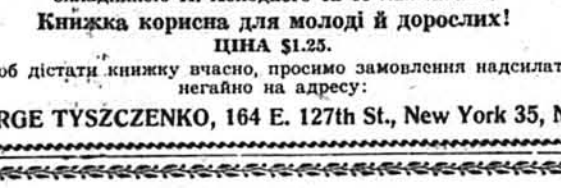
Порозписував я до всіх своїх знайомих, хто це з них таку мені штуку витяв — відписали, що ні.

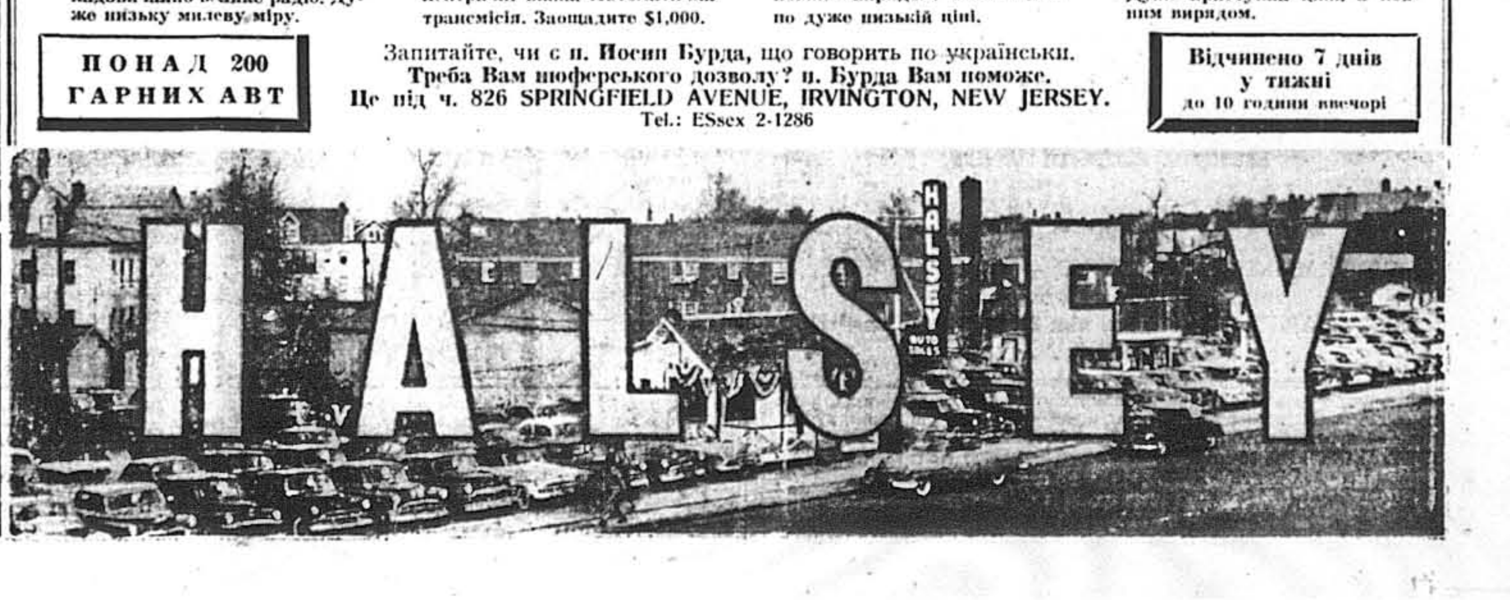
Треба ще чекати.

А тимчасом прошу всіх, хто до мене пише: не посилайте мені „спешелів", бо я вже не молодий — хто зна, чи діждуся Вашого листа...

Галактіон Чінка

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЯКА ОБ'ЄДНАЛА В АМЕРИЦІ И КАНАДІ НАЙСВІДОМІШІ УКРАЇНСЬКІ СИЛИ В ОДИН ІДЕЙНИЙ МОНОЛІТ ТА ПОСТАВИЛА ЙОГО НА СЛУЖБУ НАШИМ КРАЇНАМ ТА НАШОМУ ПОНЕВОЛЕНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ.





Ляльки на сцені і ляльки на залі

(Лист з Торонта)

Коротко: Українське Торонто мало чергову своєрідну сенсацію — виступ (до речі — перший!) Лялькового Театру і виступ мав успіх. Імпрезу організувало Представництво Об'єднання Працівників Дитячої Літератури, відбулася вона в залі Народного Дому при вул. Ліппінкат, поставлено „п'єсу" на 3 дії „Про котика, півника й хитру лисичку" у дні 24 лютого ц. р., ляльки виконав та керував ними о. Я. Елиїв, виконували „п'єсу" артисти з театру Ів. Гірняка. Успіх? Якби зробити анкету на цю тему серед „публіки", що складалася з наших малих і найменших та їх батьків — вона напевно дала б вислід: 100 відсотків вдоволення, давайте чергову виставу!

Так можна б написати новинку про цю нову культурну появу на горизонті українського Торонта. Але справа лялькового театру далеко глибша і ми хотіли б, щоб вона зацікавила хоч би батьків, до яких належить і автор цих рядків та який разом із своїм синком привітає кожну подібну імпрезу.

Річ у тому, що всі ми здаємо собі справу з труднощів виховати свою дитину в українському й культурному дусі серед наших умовин. Живемо здебільша серед справжніх подонків міст американського континенту, де все оточення ніби завзялося проти такого виховання. Ославлені „камікси", револьверові фільми, школа, яка дає щораз бульварній пресі сенсації 14-літніми вбивниками своїх 12-літніх „коханок", вулиця, на якій влітку діти тільки те й роблять, що вганяють з револьверами та дерев'яними „ганами" і торохкотять (покищо губами!) автоматними сальвами, — все це загрозливо висить над кожною нашою дитиною, що ще не пішла у школу і ставить преважкі проблеми перед тих батьків, які вже своїх дітей у школу післали. Ми, батьки й матері, працюємо день і ніч, щоб втриматися при житті, — і просто неможливий нам постійний догляд за дитиною. Свій дитячий садок, своя школа, — стають питаннями морального життя і смерти наших дітей, дитячий журнал, книжка, вистава, організація — найвищої вартости засобами протидії. Кожний з нас батьків, дорожить своєю дитиною, кожний хотів би, щоб у майбутньому була з неї найкращої якости людина, щоб у ній гармонійно в'язалися обов'язки супроти Старої і Нової Батьківщини, — і тому ми раді, коли находиться хтось чи щось, що підтримує нас у цім змаганні за душу нашої дитини.

І ось Ляльковий Театр у Торонті! Треба було бути на першій „п'єсі" цього театру, щоб побачити, що це таке для дитини. Треба було бачити, — я вмисне обсервував це, — як горіли очі дітям від кожної дії на маленькій сцені, чути, як вони не могли діждатися кінця перерви у „п'єсі" та слухати, як сильно вони реагували і як брали участь разом з ляльками - аматорами. Ідеальнішого контакту сцени і публіки годі собі уявити. Вони не хотіли вірити, що прийшов кінець і коли одна з ляльок спитала їх, коли вони хотіли б чергової вистави, діти одноголосно і щиро відповіли, аж гомін ішов залею: „Завтра!"

Ми не дивувалися дітям. І я і багато батьків, моїх знайомих, — ми були теж вдоволені. І поставою „п'єси", в якій здраматизовано, перероблено та зморалізовано відому казку про котика, півника і лисичку, ми привітали з дітьми ляльки „директора театру" і „Чіпки Скоромохи", що в'язали всі дії і в антрактах вносили на залю знову сміх та гамір, ми врешті щиро та сильно оплескували ляльки „жида" і „цигана", що виконали поза дією свої „танці" і стояли на вершині лялькового мистецтва такого рідкого на нашій сцені. Отець Елиїв — справжній мистець в лялькознавстві.

І оце дякуємо п. Богданові Гошовському, видавцеві „Свшанзілля" та гратулюємо за почин. Акторам будемо бити малим і великим долонями браво і бажемо з нашими Івасиками, Левками та Ксенями: Чергову виставу! Хай живе Чіпка Скоморох, — друг дітей і наш друг — батьків цих дітей!

А. Курдидик

З Нових Книжок

John S. Reshetar, Jr. The Ukrainian Revolution, 1917-1920. A Study in Nationalism. Princeton, New Jersey, Princeton University Press, 1952, ст. 364.

Є в нас уже декілька книжок англійською мовою про Україну, але досі не було окремої книжки про нашу визвольну боротьбу 1917-1920 років. Автор „Української Революції", лектор Принстонського Університету, Джан С. Решетар, дивиться на нашу визвольну боротьбу очима холодного американського науковця, що хоче на основі знаних історичних джерел пізнати правду про минуле, а це ж найосновніше завдання історика. Вже в передмові автор стверджує, що в тих „роках можна знайти багато героїчного, але й багато жалюгідного, трагічного". Автор узявся студіювати ті часи, бо вони мали величезне значення на дальший хід історії українського народу.

Він користувався різномовними джерелами, також і українськими. Він хотів би бути „справедливий" для усіх учасників тих революційних подій, а якщо трапилася б деяка „несправедливість", то автор просить пояснювати її скомплікованістю тодішніх подій, а не злою волею історика. Цікава ще й друга авторова заява: Решетар дякує тим усім людям, що допомогли йому написати „Українську Революцію", заявляючи одночасно, що за всякі можливі помилки чи невірні пояснення деяких подій бере відповідальність на самого себе.

Український читач з великою цікавістю читатиме книжку проф. Решетаря та спостерігатиме, як об'єктивний автор насвітлює окремі історичні події, хоч, може, і не завжди годитиметься з автором. Український читач досі міг читати про ті часи, праці тих авторів, що самі брали живу участь у нашій визвольній війні (В. Винниченко, Д. Дорошенко, І. Мазепа) і тому часто однобічно оцінювали окремі події.

Проф. Мозлі називає книжку „Українська Революція" „піонерською працею", яка кидає ясне світло на найбільш скомпліковану проблему теперішнього Совєтського Союзу.

Останні думки проф. Решетаря вияснюють українському читачеві становище автора, але не заступлять самого читання цікавої книжки.

„Окупація Совєтами України 1920 року була влегшена, частинно, завдяки слабости, що виникала в наслідок недорозвинення українського національного руху тих часів. Правда, тепер уже немає багатьох рис тієї слабости, бо український націоналізм кілька декад продовжував розвиватися, і то навіть під Совєтами, хоч це складний процес, в якому чергуються затримки з поступом вперед.

„Український націоналізм стався життєвим фактором у кожній аналізі політики Сходу Европи і зачинає одержувати признання і таку увагу в ділянці слов'янських студій, на яку він направду заслуговує. Ще ненаписано останньої сторінки українського національного руху. Тільки майбутнє визначить, чи українське змагання („квест") до незалежности буде здійснене".

Як бачимо з цього закінчення, автор не бавиться в пророцтва, тільки стверджує, що кожний нарід пише сам свою історію. Український національний рух мусить дописати до кінця свою історію і здійснити отой „квест фор індепендент стейтгуд" (змагання за незалежність), що про нього пише Решетар на кінці своєї праці.

Л. Луців

● **Губернатор стейту Ілиной, Адлай Е. Стівенсон, заявив, що не кандидує на уряд президента ЗДА.** Про це повідомив він през. Трумана, який, як можна було здогадатися з його висловів, приготовляв Стівенсона на кандидата з Демократичної партії.

ТАРЗАН, ч. 2804. Тільки з візитою.



„Тіро, ти дала слово увільнити нас" — сказав прямо Тарзан. „Зараз, — Тарзане" — вона відповіла ввічливо. Ви будете вільні! Тимчасом, вам треба дати відповідні квартири". „Отаму" — вона командувала, „уважай на вигоду наших... гостей. Примісти їх у башті Сонця". На її наказ, Отаму обернувся і показав жестом Тарзанові і його компаньйонам іти за ним.